

rasdelovati. Pod photo je vezhji del she bolj perst sa njivno obdelovanje.

(Dalje sledi.)

Zerkve na Krajnškim.

(Na dalje.)

Kdor je zerkve na Krajnškim le nekoliko pogledal, lahko vidi, da so, kar njih sidanje tizhe, dvojne forte: ene so namrežh bolj stare in kashejo vifoke in voske okna is resaniga kamna od sunaj, od snotraj pa imajo vifoke in tanke stebre na ofem voglov, na kterih zel strop s vifokimi, v verhu ojstrimi ali špizhaftmi loki ali pogni stoji; ene pa so bolj nove, imajo bolj niske, vezhidel štirtvoglate okna in vrata, in od snotraj na zirkel okrogle loke in velbe. Une, stare so nemškiga dela, tē pa italianškiga; ali kakor uzheni sidarji pravijo: une so staro-nemške ali gótiške, tē pa staro-gerške ali italianške arhitekture. Kar jih je vezh, kakor poldrugo sto let starih, so vse nemške, kar je pa mlajih, so vse italianške arhitekture. Is tega vidimo, da so sidarji pri naf she vezh kakor pred poldrugo sto letmi nemško sidarijo opustili in se italianške poprijeli.

Ktera sidarija, nemška ali italianška je lepši, je teshko raslozhiti, le toliko se pa more rezhi, da zerkvam nemška lepši stoji, kar bo vřak tift poterdil, kteri je kdaj zerkev nemške arhitekture do zhiřtiga sdelano vidil. Pri naf na Krajnškim vender stare nemške zerkve ljudem nozhejo dopasti; od kod neki to pride? Od tod, ko so jih nekaj novi sidarji pri popravljanji in bēlenji, nar bolj pa podobarji ali pildhavarji spazhili, ker so savolje nevednosti raslozhka v arhitekturi v nemške zerkve to nafhtulili, kar bi se le v italianške smelo postaviti, in so sato velikrat mogli okna sasidati, stebre po steni odsekati, loke po velbu odbiti, in druge stare lepotize po stebrih in po steni podrobiti.

Kder dēla in blaga ne posna, in se le na hvalo prodajavza sanafha, bo malo kdaj dobro kupil; in kdor delavza ne sna dopovedati, kako naj mu kaj naredi, bo vezhi del nepripravno orodje imel pri hiřhi. Tako je tudi treba, da zerkveni moshjē in kluzharji sami nekoliko vedo, kakřhno mora biti to, kar miřlijo pri svoji zerkvi napraviti, da bo lepō in vřim, tudi umetnim ljudem vřhez; zhe ne, bodo dostokrat veliko dnarja isdali, od fofeknih ljudi pa vender malo hvale imeli. Na delavze se tukej ni sanafhati, sakaj oni bodo svoje delo vselej hvalili; revesh pa je, kteriga zhevji tihē, pa vender zhevlarju verjame, da jih boljřhih ni mogozhe narediti. De bodo vři, kteri pri zerkvah nemške sidarije hozhejo kaj napraviti, sami faj nekoliko vedili, kaj se v takih zerkvah podā, in kakřhno mora to ali to biti, hozhemo tukej te zerkve in njih opravo nekoliko popifati.

Kakřhno so nemške zerkve od sunaj, se lahko vidi pri nekterih v nafhi desheli, ktere niso od novih sidarjov prevezh predelane in skashene. Njih turni so njih nar vezhi sunajna lepota, ker so, kar je mogozhe vifoki in tanki, pri bolj posebnih zerkvah, postavim na Duneji pri f. Shtefanu, od tal do verha is sgolj resaniga kamna, s neisreřheno lepo in drobno sdelanimi kamnatimi lepotizami obdani, manjšhi in manj dragi turni so pa po podobi turna vēlike zerkve v Kranji speljani.

Kar je od notranje oprave takih zerkev treba vediti, je to, da so njih altarji, tabernakelni, prishnize, spovednize, in zlo stoli zeli sidariji zerkve podobni, in vezhi del s turnzki in drugimi poslazhenimi drobnimi lepotizami olepřhaji. V nekterih zerkvah na Krajnškim se sbe dobi kak prav star altar, kteri vřak tudi kmetam dopade, in je po nemški arhitekturi delan, ali faj takimu podobin.

Pa ne le zerkvena oprava in orodje, temuzh tudi podobē angelzov in svetnikov se raslozhijo nemške od itali-

anških. V nemških zerkvah so podobe in řhtatve vse bolj spodobno in poboshno oblezhene, in nikjer ni najđiti, kakor po italianških zerkvah, nagih pa fkos prevezh po komediantovřko (theatralisch) napravljenih angelzov in svetnikov. — To vse řtori, da so nemške zerkve vse bolj zhařtitlji-ve, nekakřhno bolj kerřhanfke, in bolj pripravne zhloveka v poboshnost obuditi. Sato dan danafhni na Nemškim, posebno na Parřkim, nove zerkve vse po nemški arhitekturi sidajo. Tako bi bilo pa tudi prav in dobro, da bi tudi pri naf faj tē, ktere imamo, ohranili, po pameti popravljali, ne pa s takimi rezhmi kasili in pāzhili, ktere va-nje ne gredo.

(Konez sledi.)

Poflavjenje.

V poflednih Dunajřkih nōvizah se bere, da je Gospod Jernej Kopitar — nafh flavni rojāk, sadaj zefarřke bukvarnize varh na Dunaji pred nekim zhařam od svetiga ōzheta papesha red*) svetiga Gregorja Vēlikiga dobil. To je she drugo poflavjenje tega gospoda, kteriga uzheni vřih europejřkih narodov s spofhtovanjem imenujejo: vřanřko leto namrežh so njemu tudi Prajsōvřki kralj „red sa vēlike safluge“ podelili. — Mi miřlimo, da je nafha dolřhnořt, slovenzam to posebno poflavjenje gospoda Kopitarja na snanje dati; sakaj zhiřavo ferze ne bje hitrejšhi v perřih, kadar řliřhi ime tega uzheniga rojaka, ki ima sa slovenski jesik tako vēlike safluge!

Domazhe povēsti.

(V zhetertik 31. vēlikiga řerpana) po poldne je bilo řilno omotno in řoparno vreme, in kēr so zherne megle obnebe sagernile in je gromēti sazhelo, se je bilo hude ure bati. Pa Bog je od naf vřo nefrezho odvernil, ali prebivavze Unajnih Goriz v Bresovřki fari je vēlika nefrozha sadēla. Treřhilo je namrežh v vāř, ki 36 hiřnih numar řhteje, in ker so hiřhe in poflōpja řilno na gořto sidane, ni bilo mozh ognju kōř biti; v kratkim je bilo 18 hiř s poflōpji v pepēl djanih. Nekaj tolashbe v svoji nefrezhi je pa sa te fromāke, da jih je 16 v bratovřhini (f. Florjana**) ali afekuriranih. — Kēr je sdaj ravno zhař, da imajo kmētji svoje poljřke pridelke vēzhji del she pofpravljene, moramo pogorelze toliko vezh pomilovati, ker je nefrezha njim prebivaliřha in shivesh, shivini pa klajo vsēla. Škōde, kakor je mogozhe bilo po verhi prevdariti, jim je zhes 4,400 goldinarjev.

*) Red je befeda, ki je veliko Slovenzov morebiti ne bojo rasumēli. Ker pa mi druge befede sa to nimamo, jo moramo rasodeti. Kaj se pravi, da je ta ali un kakō řvetinjō — medaljo od kakřhniga zefarřa ali kralja sa posebne safluge dobil, vam je snano. Temu enak je red, ampak řhe vēlika bolj je imeniten; sakaj rēd je snamnje posebniga spofhtovanja in malo ljudi je, ktere zefarřji ali kralji na to visho pozhafē.

**) V enim prihodnih řiftov vam bomo od bratovřhin f. Florjana kaj vezh v novizah povēdali in raslořhili, koliko korifiti slařti kmetam priņefō.

Šitni kup.	U Ljubljani		U Krajnu	
	9. kimoveza.		4. kimoveza.	
	fl.	kr.	fl.	kr.
1 mirnik řřenize domazhe	1	27	1	24
1 „ „ banafhke	—	—	1	22
1 „ Turřhize . . .	1	4	1	2
1 „ Sorřhize . . .	—	—	1	6
1 „ Erřhi . . .	1	1	1	—
1 „ Jezhmena . . .	—	56	—	56
1 „ Profa . . .	—	58	1	2
1 „ Ajde . . .	1	2	1	—
1 „ Ovfa . . .	—	37	—	36